

Plymouth, Pa. 27 Grūdžio.

Praėjusis metas yra vienu išz vaisingiausių ir svarbiausių mūsų gadynėje ant tautiškos dirvos. Mūsų literatūra yra pasiekusi augščiausį laipsnį, tai yra, pralenkusi visus kitus metus skaitliumi naujai išleistų knygų, kurių skaitlius siekia iki 45 knygų, yvairiaus turinio, kas turi džiauginti kiekvieno lietuvio szirdį. Praėjusis metas yra vienu, kuriame krito daugiausiai aukų, mūsų brolių į nasrus sziaurės meszkino už skaitymą bei platinimą lietuviszkų rasztų tėvynėje, kur tiems mūsų kankintiniams Amerikos lietuviai aukavo per \$200,00. Vienu išz svarbiausių veikalų Amerikos lietuvių yra aukos parodai lietuviszkos literatūros visasvietinėje parodoje 1900 mete. Daugelyje lietuviszkų kolionijų, didesnių ir mažesnių, darbsztesni tautiečiai aukaudami savo žygius, nukėdami nū neiszmanėlių ir piktos valios brolių piktodžiavimus ir grąsinimus, rinko aukas tam teip svarbiam reikalui ką rodo litanijos aukautoju vardų. Visų aukautojų, rinkėjų aukų ir draugyszių, kurios nesigailėjo aukų tam teip svarbiam reikalui, bus užraszyti jų vardai istorijoi, kaipo dūsnųjų lietuvisztės szelpėjų, kaipo supratusių savo tautišzką pareigą, kaipo supratusių savo reikalus. Rods nemažai buvo ir yra gaiszintojų, trukdytojų lietuvisztės reikalų, bet esant budriems ir darbsztiems tautiečiams, prieszininkų stengimaisi mažai ką kenkė ir tik jiems patiems suteikė gėdą ir panieką, nes atvirai pasirodė lietuviszkos tautos iszmetomis — judosziai!

Praėjusį metą turime priskaityti prie gadynės atsibudimo ir mūsų moterių jau, kurios teipgi pradeda tverti draugystes ir szelpia tautišzkus

isz pradzių prakeikimai nū kunigų, ypatingai tų, kurios tokias draugystes suorganizojo, vienok tas nieko nekenkė, užmanymai įvyko.

„Tėvynės Mylėtojų Draugystė“, per praėjusį metą pasidaugino sanariūse arti 300. Tuli tėvynainiai szauniai pasidarbavo sutvėrime naujų skaitlingų kūrų. Teip darbūjantės tolyn T. M. D. atsieks savo mierį, kurį yra apsirinkusi ir suteiks savo broliams reikalaujamus vaisius.

Praėjusiam mete mirė penki lietuviszki laikraszcziai: „Nauja Draugija“, „Galybė“, „Garsas“ — Amerikoje; „Auszra“ Prusų Lietuvoje ir naujai gimusi „Vaidelytė“ Anglijoi. Užgimė „Katalikas“ bei „Viltis“.

Praėjusiam mete teipgi sukruoto ir Anglijos lietuviai, ypatingai Londone, kur atsiszkyrė nū lenkų, uždėjo lietuviszką parapiją, sutvėrė pagalbinę draugystę „Vienybė Lietuvių“, bei Skotijos lietuviai sutvėrė moksliszką draugystę „Szviesos“.

Mūsų tėvynėje Lietuvoje rodosi susirinko galutinės audros. Desėtkai mūsų brolių tapo isztremptais isz tėvynės už platinimą lietuvisztės idėjos, desėtkai sumesti į kalėjimus. Despotiszka caro valdzia neįstengdama nuslopinti lietuvių tautiškos dvasės, reikalavimo savo prigimtų tiesų, pasikvietė pagelton ir Vokietijos policiją, kad isz vien slopinti lietuviszką dvasę. Tie visi valdzių stengimaisi nuslopinti lietuvisius, nėra paremti ant tiesos, bet tiktai spēkos ir melo, ir jie turės veikiausiai isznykti, nes mes atgausime savo spaudą. Kaip po audrų esti grazi giedra, teip giedra įvyks po audros persekiojimų ir kankinimu mūsų tėvynėje, nors toji audra gal dar tulą laiką tesėti.

gyvavimo „Ukininko.“

Ant galo dėkavojame visiems mūsų sandarbininkams už suteikimą mums žinių ir sziaip visokių rasztų, kurių niekadoss nestokavo ir tikimės, kad ateinanziamete dirbdami iszvien galėsime daugiaus naudoss suteikti tėvynei ir broliams.

Sveikiname visus lietuvisius ir lietuviszaites su naujais metais linkėdami visokių gerų pasekmių, didesnio darbamoss bei szelpimo tautišzkų reikalų, kad baigdami devynioliktą amžį galėtumėm pasigėrėti isz savo darbų ir pasirodyti svietui kad mes gyvesame ir norime kaipo tauta gyventi.

Aukos parodai

- Dr. Szv. Kazimiero, Elizabeth, N. J. 10—
- Nepriegulmingas Kliubas, Elizabeth, N. J. 10—
- Dr. Szv. Jono Krikszt. Toluca, Ill. 5—
- Ant. Gelbuda, Maltby, Pa. (trečiu kartų) —25
- Jokubas Ambruleviczius Maltby, Pa. —25
- Buvo \$1008,26
- Labu \$1033,76
- J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

- P a t a i s a .
- „Vienybės“ num. 51 aukų kankintiniams vietoje \$71,82 turibut \$73,82.
- Isz Elizabeth, N. J.
- A. Czižas —25
 - P. Dulinskas —15
 - A. Sukis —15
 - P. Žiemis —15
 - J. Degutis —10
 - Ona Degutienė —10
 - P. Mikuszis —10
 - J. Kaukzas 10
 - B. Benediktas —25
 - J. Letis —15
 - J. Liaudanas —10
 - P. Secziokas —25
 - J. Karakavicius 10

- P. Ignotas —10
- M. Martinkus —30
- S. Sadlauckas —20
- J. Mažeika, Plymouth, Pa. —25
- Elizabeth'o, N. J. lietuvių aukos surinktos 12 Spalio 2,50
- Jokubas Ambruleviczius, Maltby, Pa. —25
- Buvo \$73,82
- Labu \$79,67
- Redakcija.

Isz Skotijos.

Nors buvo pasirodziusi auszra ir Anglijos lietuviams per užgimimą „Vaidelytės, vienok tūjaus užtemė. „Vaidelytė“ jau užbaigė dienas savo gyvenimo. Girdėti, kad „Vaidelytės“ iszleistojas p. Montvila prikiszęs į \$750,00. Kas tur daug pinigų ir gerą sveikatą, lai atkeliauja žadinti isz letar-go Anglijos lietuvisius. Bėda mūsų inteligentams, nes nei vienas negal pragyventi dirbdamas ant tautiškos dirvos. Bet pasikakinkim tūm, kad mus minės istorija už mūsų nūpelnus, už mūsų darbus, vargus ir kentėjimus. Neisznyks mūsų nei menkiausias dėl tautos nuveikimas, nes tai yra Feniksas augsztytyn kylantis su nepazeistais sparnais.

Dagis.

Nū redakcijos. Mes gavome žinią, kad p. Montvila grįzta Amerikon ir busęs vėl redaktorium „Garso“ Shenandoah, Pa., kuris nū naujų metų vėl busęs iszleidziamas.

Politiszkos žinios

Amerika. Nors amerikonai pilipiniecius pergali ir esti užėmę daug miestelių sziaurinėje salos Luzon dalyje, bet už tai visa pietinė salos dalis yra pilipiniečių rankose. 18 Grūdžio buvo smarkus muszis pas San Mateo, 15 mylių nū Manilos į sziaurryčius, kur pilipiniečių vadas Geronimo su 300 karaminiais sušikė 1900 metų

lą Lawton'ą, kuris tūjaus numirė, bei dar sužeidė 13 amerikony, tarp kurių yra 3 apicierai. Pilipiniečių užmusztų amerikoni radę 6; po 3 valandų muszio, pilipiniečiai pasitraukę į siauryczius, kur esančios didesnės pilipiniečių pajėgos. Kaip iš tikrųjų dalykai esti Pilipinūse, negalima žinoti. Vieną kartą Otis padūda žinės pilipiniečius galutinai pergalėtis, tai kitą vėl apie muszius, apie didelius pilipiniečių pulkus dar, ir tai arti Manilos. Matomai pilipiniečiai vis traukiasi ir vilioja paskui save amerikonus, kurių nū vaikymosi ir ligų žusta daugiaus, negu kad nū muszių. Reporteriai pranesza, kad Aguinaldo pati, kuri nepakeldama sunkenybių slapstymosi ir budama dar nepasveikusi po palago, numirusi Bayombong kalnūse.

Pietinė Afrika. Burams uždavus teip smarkius smugius Anglijai, toji dabar iš paskutinos mobilizūja kariauną ir gabena į Apriką kad pergalėti tą saują burų, kurie nužemino Angliją teip, kad toji savo garbės nuplėszimo nedovano senti. Vienok ar pasiseks tą garbę atitaisyti, pergalint burus, tai kitas klausimas.

Sumuszus burams gen. Bulerio pajėgas pas Calenso sukilo visi aprikoni prieš anglus ir vienyjasi su burais. Aprikonų susivienyėjimas, skaitantis 15,000 sanarių, Kapstaitė turėjo susirinkimą, kur apkaltino Angliją už visas nelaimes Pietinėje Aprikoje, ką gyventojai turi kęsti dėl keletos milijonierių. Nėr abejonės, kad tiejie gyventojai prisidės prie burų, geroje progėje, ir tūmi apsuokys dar labiaus anglų pasilaikymą. 2000 aprikonų perėjo vėl prie burų pas Stormberg ir nustumė tolyn gen Gatsere. Gen. Methuen yra apsuptas iš visų pusių 20 mylių apskritume ir tu-

rės pasidūti burams už kasnį dūnos. Miestų Kimberley, Mafeking ir Ladysmith dienos yra suskaitytos ir trumpiausiam laike bus burų rankose arti 20,000 anglų. Mieste Ladysmith siauczia drugys, ir vienas myris kareivio ligonbutyje nū drugio yra baisesnis už 100 myrių ant muszos lauko. Anglija iki sziolei Aprikoje nužudė jau per 8000 kareivių. O išlaikymas kariaunos per vieną sanvaitę Aprikoje kasztūja tik \$10,000,000. Jei karė pateks dar porą mėnesių ir burai paims miestą Kimberley, tai Anglijos finansai visai isztusztės ir nupuls visokios akcijos ant pietinės Aprikos, kur žus szimtai milijonų doleriu. Susimuszimų buvo keletas, bet nedidelių kuriūse burai teipgi atmuaszė anglus.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Vietinėse stiklo liejinyčiose nū naujo meto taps pakeltos algos dėl 1200 darbininkų.

Buffalo, N. Y. Kontraktoriai statymo namų pažadėjo nū 1 Balandzio pakelti visiems dailydėms ir staliams algas. Dailydės gausę vietoje 20 ct. 25 už valandą, o staliai vietoje 22—25, 30 ct.

Pawtucket, R. I. Verpinyčiose G. & P. Coates ir Harrison & Co. visiems darbininkams taps pakeltos, nū naujo meto algos ant 10%.

Green Place, Ky. Bon Air Coal Co. stato 100 naujų peczių deginimui kokso.

Arnott, Pa. Straikas vietinių kalnakasių tęsėsi tolyn. Kompanija nenor iszpildyti darbininkų reikalavimų.

Conecough, Pa. Czionai tapo parengtos naujos kasyklos iš kurių per dieną iszkasa anglų į 1000 tonų.

Florence, Col. Kasyklose Firemont buvo sustraikavę kalnakasiai reikalaujami

pakėlimo algos, ką kompanija atmetė, ir keletą sanvaiczių straikavę sugrižo prie darbo už senąją algą.

LaSalle, Ill. Spring Valley Coal Co. parengia czionais naujas kasyklas, kuriose Balandzio mėn. pradės dirbti.

Forest City, Pa. Alfred Harvey iš Scrantono, turintis didelį pabirką szilkinų iszdarbių, nū naujo meto pradės statyti pabirką teipgi szilkų iszdirbimui ir Forest City, kur gaus darbą 200 darbininkų.

Creek Valley, Pa. Lehigh Coal & Navigation Co. pakėlė dėl 3000 kalnakasių algas po 25 ct. per sanvaitę.

Philadelphia, Pa. 2,500 darbininkų neteko darbo dėlei uždarymo Schuylhill arsenalo, kur dirbo visokius rubus dėl kareivių. Tame arsenale nepradėsę darbo iki 1 Liepos 1900 m.

Duryea, Pa. Kasyklose W. A. Connell sustraikavo 1000 darbininkų reikalaujami paszalavimo nū darbo 8 neunijonistų darbininkų.

Philadelphia, Pa. Phila. & Reading R.R. Co. apsteliavo 30 naujų lokomotyvų Baldwino pabrūke, kurios turės but gatavos iki pavasario.

Scranton, Pa. Kasyklose D. L. & W. Hyde Park ir Oxford sustraikavo dreiveriai reikalaujami pakėlimo algos 10 ct. ant dienos.

Indianapolis, Ind. John Mitchell, pirmsėdis susivienyėjimo kalnakasių apreiskė visems kalnakasiams, kad reikalautu pakėlimo algos po 10 ct. ant tonos, kadan-gi anglų prekė didei pakilusi augsztyn.

Philadelphia, Pa. Vietinėse visokių audimų darbavietėse, tapo pakeltos algos audėjams ir visiems kitiems darbininkams, ant 15%. Pakėlimas algų apima į 10,000 darbininkų.

Boston, Mass. Vi-

soi Naujai Anglijai, valstijose Maine, Massachusetts ir New Hampshire, kuriose yra daugelis medvilnės, ir vilnų iszdarbystės pabirkų, vienūse nū 19 Grūdžio, kitūse nū naujo meto bus pakeltos algos ant 10%. Tokiu budu taps pakeltos algos dėl 300,000 darbininkų.

Buffalo, N. Y. Lobe Pump Co. stato naują pabirką rytinėje dalyje miesto, kur dirbs pumpas, ir į 200 darbininkų Geguzio mėn. jau gausę darbą.

Brownsville, Pa. Kasyklose, Stockdale Coal Co. užsidegė gazai, kur per 60 kalnakasių smertį rado.

Ant darbininkų konvencijos Detroit, Mich. tapo pakeltas protestas prieš Suz. Valstijų valdžią dėl kontraktiszkų darbininkų, kurių ant Sandviszkų salų yra į 100,000 Suz. Valst. valdžia turinti nubausti visus tūs, kurie kontraktiszkų darbininkų tik jieszko.

Prancuzijoi St. Etienne sustraikavo 12,500 kalnakasių reikalaujami didesnės algos. Dėl stokos anglų turėjo sustoti daugelis pabirkų ir tokiu budu straikierių skaitlius pasididino į 100,000.

Parodos reikalai.

Atskaita delegato.

Paraszes apie svarbesnius reikalus asz turiu da papasakoti apie musų darbavimasi Paryziuje placziau, nės dėlei daugelio priezasczių asz laikau tai už reikalingą ir naudingą daiktą.

Atvaziavau į Paryzių subatos vakare 19 d. Ruggjuczio. Iszvaziūdama tikėjaisi, kad galima bus greit viską patirti, gauti kategoriszką atsakymą ir nusiusti tartiecziams palinksmiancziją žinią. Bet pasirodė viskas kitaip. Ant rytojaus (20-VIII) susiejęs su vietiniais lietuviais asz negalėjau patirti daugiau, ne kaip buvo praneszta parodos komiteto, ir

dėlto pasiryžau kreiptis prie administracijos lietuviszkos draugystės „Zelmū“ jū, kad iš šalies girdečiau, kad D-tė „Zelmū“ galėtų ir neatsisakytu nū pagelbos. Mano vil-tis buvo suvis naturaliszka. Ant ko-gi daugiau gali pasi-tikėti lietuviai, kaip ne ant D-tės esancijos Paryziuje ir vadinancijos save lietuviszka. O pagelba buvo labai reika-linga, nės truko mums ne tik informacijų, bet ir žmonių, mokanczių gerai prancuzisz-kai, truko pažinczių ir reko-mendacijų, be kurių neparan-ku yra kreiptis prie didesnių ponų. Dėlto panedėlyj (21-VIII) nuvažiavau į mažą mie-stelį Quarville, netoli Pary-ziaus, kur gyvena pp. Gier-szinskai ir kur yra D-tės „Zelmū“ knygyns. Bet ir czion apsirikau teip jau, kaip ir kun. Žilinskas, kuris 4-5 dienoms priesz mano atvažia-vimą buvo paraszės laiszką pas D-tės iszdininkę, praszy-damas jos pagelbos. D-tės iszdininkė da nieko nebuvo pradėjus daryt ir nežinojo nie-ko apie lietuviszkos parodos reikalus. Napatyręs jokių naujų informacijų ir nematy-damas isz czion pagelbos utar-ninke (22, VIII) asz gryžau į Paryzių. Turėjau tik tą pa-gūdą, kad pažinojau tą keistą lietuviszką D-tę, kuri iszlei-džia knygas ne lietuviszkas, bet lenkiszkas, ant susirinki-mų kalba lenkiszka ir nori sutaikyti lietuvius su lenkais...

Paryziuje 23. VIII mes kreipemes prie ponios Sz., kuri turi placzią pažintis Paryziu-je, ypatingai tarpe literatų, ir kuri jau anksciau buvo prizadėjus, kiek galėdama, pa-dėti lietuviams įrengti savo parodą. Nū tos ponios mes gavome informacijos laiszką pas vieną poną Faucher Gui-din, kuris, kaip sakė p. Sz. galėšes dūti mums rekomen-daciją pas Dr. Hamy prezi-dentą etnografiszko skyriaus.

Ta paczia diena nuėjome pas p. Fauches Guidin, bet rado-me jį iszvažiavusį į kaimą. Pasakė mums, kad jis sugry-szės ant rytojaus. Reikėjo laukt. Ant rytojaus 24. VIII radome p. F. G. ir gavome nū jo rekomendaciją, bet ne pas patį D-rą H. tik pas jo draugą garsų egiptologą Mauspereau. Czion mes patyrėme kad D-ras H. yra sanariu akademijos mokslų, kad jis yra iszvažia-vęs ir atkelianjās kaip kada pėtnyczioms į vieną institutą ant seansų. Ant rytojaus 25-VIII buvo pėtnyczia, ir mes tikėjomes pasimatyti su pacziu Dr. H. Negalint va-žiūti su mumis poniai, apsėmė patarnauti mums jos vyras, teipgi literatas, nors ne fran-cuzas bet mikliai valdantis francuziszka kalbą. Bet nu-keliavę į institutą mes patyrė-me, kad D-ro Hamy nėra. Mauspereau iszklausinėjo apie visą reikalą ir užtėmyjo, kad jis neranda priezazeczių, dėlei kurių Dr. Hamy galėtų mus nepriimti į savo etnografiszka skyrių. Iszgirdę nū Mauspe-reau, kad Dr. Hamy kartais atkeliauja į savo laboratoriją, kuri yra nū instituto gana to-li, mes važiavome į tą labora-toriją, bet ne ten jo neradome, tik patyrėme, kad Dr. Hamy veik nepasirodo Paryziuje ir dėlto velyjo mums kreiptis prie jo asistento antropologo Dr. Vernean. Ant rytojaus t. y. sabatoj 26-VIII, nors bu-tų buvę galima matyti su D-ru V., bet ne buvo kam pas jį ei-ti. Reikėjo žmogaus gerai mokanczio prancuziszka, o to-kio nebuvo; dagi mažiau mokantieje buvo užimti savo darbais. Norėdamas grei-cziau atlikti savo reikalą, asz įsidrasinęs vėl kreipiausi prie vieno „Zelmens“ sanario, bet vėl neradau pagelbos nežiur-int ant rekomendacijos, kurią buvau gavęs nū vieno lietuvi-o. Reikėjo atidėt pasimatymą su D-ru V. ant kitos nedėlios.

Utarninke prizadėjo mums savo pagelbą p. Sz. Reikėjo tik gerai žinoti, ar bus utar-ninke Dr. V. namie ir kokia-me laike galės priimti. Pa-tirti apie tai—buvo mano rei-kalas. Nuėjau panedėlyj, (28. VIII) bet vieton atsakymo bu-vau užkviestas ant pasikal-bėjimo. Kadangi tame tarpe Dr. V. buvo užimtas ligoniais ir kadangi asz, nevaldydamas mikliai prancuziszka kalbą, bijojau, kad „kas nors isz“ mano kalbos liktų nesuprasta, pra-sziau jo atidėti tą pasikalbėji-mą ant rytojaus. Bet parke-liavęs namon tarytum ant pa-tyczių gaunu žinią, kad p. Sz. negalinti iszpildyti savo priža-dėjimo utarninke ir tik pėtny-czioj (1 d. IX) busenti laisva nū savo darbų. Buvo aiszku, kad ne tik ka negalima pasi-tikėti ant D-tės „Zelmū“, bet nelabai galima pasitikėti ir ant kitų. Laukt pėtnyczios jau nebuvo galima. Nuėjome tū-met pas vieną lietuvi p. D. kuris iksziol nedalyvavo musų trusūse, ir negalėjo dalyvauti dėlei stokos laiko. Bet dabar jo pagelba buvo butinai rei-kalinga. Mus praszymas bu-vo iszpildytas ir ant rytojaus mudu su p. D. nuėjome pas Dr. V. ir patyrėme tai kas jau buvo raszyta. Tokiu budu truko 10 dienų, kolaik mes galėjome szį tą patirti apie et-nografiszka skyrių.

Liko tūmet mums du keliu: kreiptis prie D-ro H. per laisz-ką ir laukti atsakymo, arba važiūti pas jį tiesiog. Dėlei daugelio priezazeczių mes isz-sirinkome pirmąjį kelią. Mus toks pasiėlgimas reikalavo kantrybės nū visūmenės bet kitaip niszpūlė.

24.IX.99. *Daumantas.*

Atskaita knygiaus.

Szitali prisiuncziu suraszą knygų spaustų Prusūse ir ki-tur, su lotyniszkomis literoms, iszskyrus paskutiniame laike

iszleistas Anglijoi. Suraszė yra tiktai tos, knygos užraszy-tos, kurias buvo galima surast, gauti, kurių skaitlius yra 333. Apie 100 egzempliorių knygų nebuvo galima surast ir dėlto jų nerasziau į suraszą.

Laikraszeczijų yra	53 egz.
Atsiszaukimų	6 egz.
Programų	14 egz.
Kompozicijų	9 egz.

Viso yra 435 egz.

Bėgancziame laike gal dar pasiseks surast isz trucks-tanczių knygų kiek, kurių suraszą jau prisiuncziau jums pirmiaus, kurių kelintą gal kur surasite ir jus ir prisira-szysite patys, kol bus dar ne-atspaustas katalogas.

„Tėvynės Sargo“ redakcija sugrazino suraszą truckstanczių knygų, kuri nusiuncziau vasa-roje ir nepridėjo jokio pa-aiszkinimo ar jieszkos ką ar ne, nei dėlko teip ilgai užvilko.

P. Zanavykuczio Statistiko-je yra neužraszyta daugelis knygų. Buvo sunku surinkt medegą, matyt. Ir dabar spaustuvninkai lietuviszkų knygų neiszdūda reikalingų žinių, bijodami konkurencijos. Teip „Katalikiszki Katekiz-mai“ yra atspausti per 20 kar-tų, o nū jų žinios tikros nega-lima iszgauti. Jie nesvietisz-kai bijosi „karvutės“ užtrukimo, atgaunant liet. spaudą Lietuvoje.

Nū pradzios iszleidimo liet. knygų Prusūse, nebuvo veda-mi skaitliai nei padedama po vieną ar kelis egz. į knygyną, kad būtų galima ateitėje pasi-naudoti isz visko.

Gavusi jusų užpraszymą rinkti Prusų lietuvių literatu-rą, atsakiau. Tasai užpraszy-mas mą pasirodė nepilnos ver-tės, kadangi pasiraszė vien kn. Žilinskas ir p. Mikolainis, ir macziau, kad turės kilti ka-rė tarp komiteto dėl tulų sa-narių vienpusystės. Suiinkti Prusų lietuvių literaturą nėra kam, asz gi neturiu laiko. Juk žinote visi gerai, koki czion

darbininkai.

Dr. Szliupas 45 num. „Vienybės“ užmano ir iš Prūsų Lietuvos parengti grupą. Ant šito užmanymo tūmi tarpu nieko negaliu pasakyti. Už kelių sanvaiczių sueis žinios ar galėsime tokią surengti ar ne. Nors čion yra šzioks toks judėjimas, bet platesnį supratimą turi labai mažas skaitlius, kas matoma iš visų darbų iki šiolei.

Morta Zauniutė

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Elizabeth, N. Y. Matant mūsų brolius visur darbūjantės apie mūsų tautiszkus reikalus, kaip tai aukavimą ant parodos mūsų literatūros bei suszelpimą kankintinių, net džiaugsmas ima, kad nekuriotose vietose ir nedideliame skaitliui lietuvių esant, neatsilieka ir prisideda su savo pinigėliu prie bendrų reikalų. O mūsų mieste nors yra gana didelis skaitlius mūsų brolių, bet apie tautiszkus reikalus mažai kas rupinasi ir jūs supranta, kas matoma iš to, kad neaukauja ant jų. Darbsztesni lietuviai buvo suszaukę visūmeniszkus susirinkimus, užkviētę kalbėtojus iš kitų miestų, kaip tai Dr. J. Szliupą ir Joną Grinių, kurie labai plačiai iszaiszkino naudą, kurią iš parodos galime apturėti ir ragino karsztai prisidėti su aukomis, bet nieks iki šiol iš Elizabeth'o dar nepaaukavo. Taigi ant susirinkimo draugystės szv. Kazimiero tapė užmanyta, kad draugystė teipgi kiek paaukautų, tai tuli tamsunai pradėjo rekt sakydami, kad geriaus egzekvijąs užpirkt, negu sinst ant kokio ten Paryžiaus. Nežiurint vienok ant tų tamsunų prieszgyniavimo likosi nutarta paaukaut isz draugystės kasos \$10,00. Teipgi Nepriegulmingas Kliubas paaukavo 9.50 ir 50 ct likusius

tapo surinkta \$2,50, o M. Matuleviczius surinko nū geros valios tautiecių kurių padūdu ir vardus, dar \$2,85. Taigi labu pasidaro \$25,35 ct. Isz tų pinigų yra \$20 parodos reikalams o \$5,35 paszalpai kankintinių.

Tiek tai mažai aukų lyg sziol iš mūsų miesto. Aukų butų daug daugiau, jeigu tam pritartu kunigas o ir darbūtu-si dėlto reikalo. Bet kaip jis ragins žmones prie tolesnių aukų, jeigu jis nesiunczia į centraliszką kasą jau senei suaukautus pinigus į „Garso“ redakciją, kurių yra per \$149. Vietiniai aukautojai, kaip tai S. Makauckas, J. Gederaviczius ir kiti labai nekantanti iš tokio, kun. Žindžiaus, užlaikymo aukų. Abelnai yra dyvai, kur esti aukos prisistos į redakcijas „Naujos Draugijos“, „Vilties“ ir „Tėvynės“ dar? O jos visos turētu buti jau centraliszkoje kasoje. Ak aukautojai nepaaukavo tai redakcijoms bet parodai ir kankintiuiams.

Aukų rinkėjas

M. Matuleviczia.

Toluca, Ill. Mūsų mieste lyje lietuviai gražiai darbūjasi dėl savo vardo, bet ne visi: yra tokių, kurie nēr verti žmogaus vardo, bet tik gyvūlio.

Grūdžio 17 dieną buvo susirinkimas Szv. Jono krikosztoto draugystės, ant kurio nutarėm paaukauti \$5,00 ant parodos mūsų literatūros Paryžiuje, ateinancziame mete. Mes apgailistaujame didei, kad nevisi mūsų broliai supranta taji reikalą ir neszelpia jo, kūmi prisidētu prie palengvinimo kanczių savo brolių prispaustų caro letena mūsų tėvynėje Lietuvoje.

Mūsų miestelyje yra daug tokių brolių lietuvių, kurie nemoka raszyt nei skaityt, bet gyvena taikiai ir daugelis isz in mokinasi. Keliolika tokin

laikraszczius. Asz pats pirm dviejų metų nemokėjau lietuviszškai raszyt, o dabar jau paraszau ir į laikraszczius tulas zinutes. Laikraszczių turu užsiraszęs penkis, kurie mane sulauko nū visokių niekiszkų veikimų. Parėjęs iš darbo, kol vieną perskaitau, tai nei neįjuntu kaip prabėga laikas, ir praėjus sanvaitei vėl isz naujo. Dėlto linkiu kiekvienam lietuviui iszsiraszyt kelis gerus laikraszczius, o tikrai pasidžiaugsite. Devynioliktas amžis baigiasi jau, laikas keltis iš letargo.

Petras Vaicziulaitis.

Brooklyn, N. Y. Ant užmanymo „Lietuvos“ ir „Vienybės“, kad iszrinkti komitetą rinkimui aukų paszalpai kankintinių, į komitetą perstatau: Dr. J. Szliupą - pirmsėdziu, p. Szerną „Lietuvos“ redaktorių — rasztininkų, o p. Olševskį „Lietuvos“ iszleistoją — kasierium.

Aukų rinkėjas *N. V.*

Cleveland, Ohio. Girdint brolius lietuvius giriantės per laikraszczius su gerais darbais, ne pro szalį bus pasigirt ir mums. Po iszsikraustymo kn. Maszioto tuli lietuviai dar ir sziantdien neiszsipagirioto ir jį apgailauja. Mat ir Masziotas turi savo partija. Lietuviai ilgai neturėdami liet. kunigo, užsikvietė kun. J. Sutkaitį iš Pittsburgo ant 9 d. Grūdžio, kuris klausė iszpažinties isz vakaro, ant rytojaus laikė mizias ir pasakė puikų pamokslą, už ką kun. Sutkaicziui siuncziame nesuskaitytus kartus aczių! Po pamokslo buvo parapijos susirinkimas ir tapo nutarta mokėti po 25 ct. ant mėnesio ir jieszkot lietuviszko kunigo iš Lietuvos ar Amerikos, kol susiras koks. Vienas žmogelis papasakojo, isz ko susirinkusieji ko ne truko isz iūku. kad mes Clevelande

rapijos; kol bus Olszinskas ir Martiszauckas, nes jūdu esą križiavoja visus kunigus, o Maszotą kryžiavoję per visą vasarą kol nukryžiavojo. Jūdu nukryžiavoję ir kun. Die linykaitį!

Neesant lietuviszko kunigo tuli lietuviai apsivesdami priėmė prisieką nū sudzios court'e. Viena pora pirm adventų, kita, dabar, 14 Grūdžio.

Girdėjau p. Olszinskas darbūjasi apie suorganizavojimą Tėvynės Mylėtojų Dr. kūpos; čion yra nemenkai lietuvių, o ir gerų tėvynainių.

Tenbuvis.

Brooklyn, N. Y. Grūdžio 10 dieną buvo darbininkiszkas susirinkimas su prakalboms. Tasai susirinkimas tapė suszauktas per Draugystėlę, susitvėrusę dėl savo brolių gero, kad per susirinkimus ir prakalbas sužadinti savo tautiecius risztis į vieną organizaciją, Social-Darbininkiszką, kuri yra vieninteliu keliu pagerinimo būvio darbininkiszkos lūmos. V. Pukas atvėrė susirinkimą paaiszkindamas mierius ir pakvietė su prakalba p. Grinių, kuris savo kalboje nurodė naudingumą susivienyjimo darbininkų, nurodydamas paveikslus net isz gyvūlių ir paukszczių gyvenimo, kurie laikosi pulke gyvendami ar į kitą vietą persikeldami ir kovodami už buvį pergalėdami silpnesnius ypatingai, kada laikosi vienybėje. Atsilikęs kame ar nuklydęs kur, gyvūlys ar pauksztis, prazuva nū kitų. Toliaus nurodė kapitalistų susivienyjimus (trustus), kurių teip mažai yra, o kurie per susivienyjimą drąsiai spaudžia milijonus darbininkų, kurie neturi vienybės, susivienyjimo, ir dėlto turi skurdą skurst, nes nedrysta stot kovon su savo prieszais. Kovoti su kapitalistais nereik su oinklais arba dinamitu nes

sime, bet su apszvieta ir mokslu, kurie suteiks mums yrančius stipresnius už dinamitą, o tūmi yra apszviestas protas, vienybė!

P. Milvyda kalbėjo apie nesusipratimą mūsų tautiečių, nesivienijimą į darbininkiską partiją, nurodydams paveikslą iš augmenų gyvenimo, kur nustelbtas augmū kur ne kur išauga, bet nėra kaip turētu būti, yra kreivas, per laibas arba kiteip. Teip ir mūsų darbininkų gyvenimas yra nustelbtas ir iszkraipytas per kapitalistus. Darbininkai tik susivieniję gali pataisyti savo sukraipytą ir sudarkytą buvį.

Galiausiai kalbėjo p. Kuncmonas iš Philadelphios, apie skurdžių darbininkų gyvenimą miestuose ir visokiuose pabrikuose, kurie pagamina visokius daiktus, bet patys netur tiesos naudotis savo darbo vaisiais ir kenczia visokią stoką, kada vaisium jo darbo stovi užverstos krautuvės. Toliaus nurodė reikalingumą mokslo, ragino moteris ir merginas sustverti savo draugystę ir tobulinti pažvalgas, per ką patrauktų moteriską jaunūmę ir suteiktų geresnę ateitę busencziai gentkartei. Nurodė veidmainiską darbavimąsi kunigų, kurie abelnai visiems vargdieniams rodo laimingą gyvenimą po myrio, patys į tą netikėdami ir visokiam per tekluije gyvendami, už ką, kaip jie pasakoja, laukia verksmas ir griežimas dantų. Ant galo aiskino socialistų mierį, kas jie per vieni ir ko reikalauja.—Susirinkusieji iš prakalbų buvo labai užganėdinti ir tankiai plojo delnais.

Klausytojas.

New Britain, Conn. Lietuviai su lenkais Amerikoje ilgai draugavo, isz vien tvėrė draugystės, parapijas ir t. t. Bet kada atsirado lietuvių tar-

į tikrą pusę. Lietuviai pradėjo tvėrt grynai lietuviszkas draugystes ir parapijas, kas lenkams baisiai nepatiko, kad mes galime be jų apsieiti ir darė visokias kliutis, kad lietuviai negalėtu savystoviai darbūtis, stvėrėsi net už judosyzsčių—skundų ir tt. Mūsų mieste isz pat pradžių lietuviai su lenkais nedraugavo ir veikė abeji sav skyrium, bet ponai lenkai vis jautėsi virszenybę ant lietuvių turinti, o kad jų prie savęs pritraukt, vadino „braciszkais, rodakais“ ir kviesdavo bent ant savo tautiszkių apvaiszcziojimų. Dabar, Lapkriczio mėn., lenkai užkvietė Szv. Jūzapo draugystę dalyvauti „obchod'e“ maisztmeczio 1831 metų, nūko draugystė atsisakė. Lenkams tas didei nepatiko, o labiausiai kun. Buinovski'ui, kuris yra didis lenkų patryotas, kuris isz sakyklos iszniekino lietuvius, iszvadindamas tamsunais, ne gerais katalikais ir tt. Apart iszniekinimo bažnyczioje, Buinovski's nubėgo į courtą praszyti sudzios, kad papūlus lietuviui į sudą neraszytu tokio „polenderiu“ bet lietuviu, kad lietuviai neze mintu ponų lenkų vardo. Szytą darbą kun. Buinovski'o reik pagirti, nes lietuviai ne tik su de pasidūda lenkais bet ir visokiūse urėdiszkiūse reikalūse; net imdami ukėsiszkas papieras užsiraszo lenkais.

Kun. Buinovski's skiria lietuvius nū lenkų tiktai prasi kaltus, stojant į sudą, bet kitur, tai traukia lietuvius prie savęs su visom keturiom. Grūdžio 3 dieną buvo lietuviszkoji bažnyczioi vyskupas ir dirmavojo žmones, kur buvo ir kun. Buinovski's, ir pamatęs vieną lenką artinantės prie dirmavonės, sustabdė vyskupą, kad tasai tojo lenko nedirmavotu. Vyskupas Buinovski'o reikalavimą iszpildė. Toliaus

tės teipgi prie dirmavonės ir norėjo vėl tūdu sulaikyti, bet tas jam nepasisekė jau. Airis vyskupas klauso tokio lenkपालािकीo, ir pildo jo despotiszką norą, nors Iszganytos sakramentus paliuko dėl visų žmonių, lygiai o vadinami jo įpėdiniai, kunigai, už apikaklės veda szalinū sakramentų. Abelnai airiai vyskupai nesirupina apie savo aveles lietuvius ir lenkus, klauso vien tik despotiszkių kunigų ir nedaro žmonėms teisybės. *Lietuvis.*

Plymouth, Pa. Lietuvai czių Draugystė“ ant savo mėnesinio susirinkimo 3 Grūdžio, nutarė apvaiszczioti sukaktuves gimimo mūsų garbingiausio poeto kun. Kristijono Dodelaiczio, dienoje naujo meto, parengiant prakalbas, deklaracijas ir dainas.

Susirinkimas atsibus Paukszcio svetainėje ant 7tos val. vakare, ant kurio yra užkvietta daug garsių kalbėtojų. Dėl to lietuviai ir lietuves susirinkite. *Komitetas.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prie Plymouth, Pa. kūpos prisiraszė:

571 J. Staskevicia -60
572 Dr. J. T. Želviene -30
St. Bielys metinės -50
Ad. Adzgauskas -60

Viso \$2,00

Prie Scranton, Pa. kūpos prisiraszė:

573 Jur. Kubilius -60
574 Pius Dubickas -60
575 Jon. Pavasaris -35
576 Kaz. Czelkis -35
577 Pet. Lipavicia -30
578 Alex Mockevicia -5
Metinės damokėjo.
A. Szilingis -45
A. Grybas -45
K. Kubilius -25
I. Tamulynas -25

B. Skridckas -15
Ig. Aukszcziunas -20
A. Maceviczia -15
A. Bokonas -15
J. Jovaisza -15
M. Klimaszauckas -30
J. Roslavicia -45
A. Aukszcziunas -15
J. Szalna -20
Pr. Živatkauskas -30
M. Urbanavicia -25
J. Alinskas -15
V. Demskis -5
J. Bruzas -25
N. Vilkas -25
J. Petrikis -15

Viso \$7,20

Prie Jersey City, kūpos prisiraszė:

579 Pet. Naujokas -60
580 Ona Kaczergiene -60
V. Szalaszeviczius met. -35

Chicago, Ill. naujai susi-

tverusi kūpa kur prisiraszė:

559 K. Kazokas 1—
560 St. Kodys -60
561 J. Kodys -60
562 A. Lalis -60
563 M. Dovidaitis -60
581 J. Tananeviczia -30
J. Aleksandravicia mt. -60

Viso \$4,30

PATAISYMAS.

No. 50 „Vienybės“ reikalūse „T. M. D.“ buvo pkvitavota per naują kūpą Wilkes-Barrre, Pa., kas buvo apsirikimu, nes No. 31 „Vienybės“ szių metų buvo jau garsinta ir kvitavota, vardai buvo antru kart dar pakvitavoti po sziiais num. 559 iki 563. Už tat tūs numerius paantrinu ant kitų naujų sąnarių.

Paprastai mūsų draugystės rinkimai prezidento ir knygiaus ilgai tęsesi. Kandidatais ant prezidento yra p. M. Bridickas, p. P. Kaczergius ir V. Daukszys, kandidatais ant knygiuus yra pp. J. Kazakeviczius ir N. Olszinskas. Tai gi gūdotinos kūpos, tikiūsi, kad veik visos ant Naujų Metų turės susirinkimus, ir padūs savo balsus į „Vieny-

tokiu budu padarysime galą to darbo.

Su labais linkėjimais dėl visų T. M. D. sąnarių ant naujų metų. *M. J. Damijonaitis.*

Naujos knygos.

Laisvos Valandos. Eilės, paraszė Vincas Kapsas (Dr. V. Kudirka) Tilžėje 1899 m. Išleido P. Mikolainis; puslapių 38.

Yra tai poezija laisvoje ir tėvyniškoje mintyje suraszyta garbaus ir nenūšaus ik myrio Dr. V. Kudirkos. Tos eilės yra „jau senieji“ paraszytos ir buvo atspaustos lietuviszkūse laikraszcziūse po kelis kartus kaip ir knygoje.

Turinys: Varpas, Labora, Gražu, gražiau ir gražiausiai, Artojaus skundas, Ne tas yra didis, Žvirbliai ir Kaliausė, Sziauczius ir Gizelis, Maniemsiems, Lietuvos szviesliams, Volerijai, Motinai, Nemunui, Vilija, Ponia Tvardauckienė, penkios poemos pagal Konopnickienę, Troszkimas, Szirdis, Samsonas, Dėlko zydai nevalgo kiaulienos.

Pasakos pagal Krilovą paraszė eilėmis Vincas Kapsas. (Dr. V. Kudirka.) Tilžėje 1899 m. Išleido P. Mikolainis. Pustapių 15.

Szitos pasakos teip-gi buvo spaudintos visokiūse laikraszcziūse ir knygoje. Jų turinys: Gegė ir Gaidys, Vilkas ir Lapė, Apūkas ir Asilas, Zerkolas ir Bezdzionė, Vilkas ir katinas, Lapė ir Asilas, Kiaulė po Arštūlu, Apvynys, Žmogus ir Angis.

Vilius Tell. Drama penkiūse aktūse. Vokiszkai paraszė Friedrich von Schiller lietuviszkai vertė Vincas Kapsas (Dr. V. Kudirka) Plymouth, Pa. Kasztu ir spaus-tunėi „Vienybės Lietuvininkų“ 1899 m. Pustapių 150.

Szitas veikalas yra garsaus vokiszko poeto Fr. v. Schillerio dramatiszkoje formoje ap-

raszytas ir parodantis szveicarų kovą už laisvę priesz Austrijos prispaudimus, kur tarp laisvės kareivių svarbiausia vietą užima Vilius Tell. Szitas veikalas yra verstas į visas civilizūtų tautų kalbas, ir tū turkiszką, ir perstatomas teatrūse. Dr. V. Kudirka didei pakėlė mūsų raszliavą iszversdamas tą veikalą į lietuviszką kalbą ir jo vertimui nieko negalima užmesti. — Vertėtu visiems lietuviams susipažinti su Dr. V. Kudirkos darbais kuris iki myriui net dirbo dėl savo brolių. — Teip gi dabar pasakome, kad amerikiecių ir Anglijos lietuvių aukos paszalpai užsitarnavusio rasztininko, buvo paszalpa Dr. V. Kudirkos, kuris daugiau dviejų metų nesikeldamas isz lovos dirbo ir skubino, kad užbaigti iki myrio pradėtus darbus.

Žmogus Nepliuszkis. Vertė isz szvediszko Nėris. 1899 m. Coicago, Ill. Spvuda „Lietu- vos“ 924—33 str. Pust. 23.

Yra tai zingeidi apysaka, parodanti kaip grįžo isz Prancuzijos pabaigęs mokslus vieno pirklio sunus, kuris ant laivo susitiko su mergina, nasz laite — beturte, kuri teip gi grįžo tėvynėn isz Prancuzijos, kur buvo mokintis prancuziszkos kalbos. Jaunikaitis suteikė merginai pagelbą, jai apsirgus jurių liga ir nū to karto prasideda meilės ryszys. Jaunikaiczio motina isz pradzių neapkenzia naszlaitės, bet toji savo mandagumu pergali motiną ir įgyja jos meilę. Lai kiekvienas pasitiekia sau szia knygėlę.

Apie sunaudojimą vandeny ant auginimo žuvių, vėzių ir kitokių vandeninių sutvėrimų. Paraszė Szernas. Tilžėje 1899 m. Priedas prie „Tėvynės Sargo“ 1899 m. Pust. 99.

Szitoji knyga parodo, kaip galima isznaudoti vandenis, kaip jūs naudoja apszviesti žmonės ir kaip didelę traukia sau isz jų naudą. Apart pra-

kalbos ir įžangos, knyga yra padalinta ant penkių skyrių:

1. Pramanytas žuvių auginimas ir užvaisinimas ikry,
2. Žuvių peryklos ir jaunžuvys.
3. Apie produs, jų įrengimą ir naturaliszką žuvių auginimą.
4. Trumpos zinios apie mūsų vandenų žuvių veisles
5. Sunaudojimas vandenų ant auginimo kitokių sutvėrimų. Szita knyga yra labai naudinga ukiniams, turintiems ezerus, produs arba tekanczius upe- lius, isz kurių gali isztraukti didelę naudą, zinoma, pridėdami darbą ir laiką.

Laima ir Planetos (antra laida) Plymouth, Pa. Kasztai ir spauda „Vienybės Lietuvininkų“ 1899 m. Pust. 44.

Szita knygelė yra iszleista žmonių pasibovijimui kur sau vienas, arba daugiau susieje, gali linksmai praleist laiką jieszkant atsakymų ant szių klausimų:

1. Ar szii diena bus man laiminga?
2. Ar galiu tūmi tikrai užsiimti?
3. Ką reiszkia szios dienos sapnas?
4. Ar iszsipildys mano norai?
5. Ar iszsipildys mano norai ir padarys mane laimingu?
6. Ar esu nū tos ypotos mylimas?
7. Ar da pamatysiu tą ypata kurią myliu?
8. Ar ta ypata kurią myliu bus visados isztikima dėl manęs?
9. Ar laimingas butų dėl manęs tas apšivedimas?
10. Su kokia ypata apšivesiu?
11. Ar yra paskirtas turtas dėl manęs?
12. Ko labiausia reikia dėl manęs?
13. Ar tas laukiamas kudi- kis bus laimingas?
14. Ar sugrįsz pražudyti daiktai?

15. Ar galiu į tą kelionę keliaut, ar ne?

16. Ar galiu tiketis kad pasveiksiu?

Evangeliszkos Kalendros metui 1900 m., kursai yra szio- kis metas nū 365 dienų. Bro- liams Lietuvininkams ant Nau- dos isleistos per M. Jankų. Bi- tėnūse. Pust. 32 (vokiszkoms raidėms).

Prusų Lietuvoje kiekvienas gyventojas, lietuvis, turi sau kalendras, o kitas ir keletą, nes kalendrų kas metas yra iszlei- dziamas po 3 iki 5 kartais, ku- rios aplanko kiekvieno lietu- vio grinczią. Su pagelba tųjų kalendrų butų galima paskleis- ti tarp lietuvių gana daug nau- dingų tautiszkų rasztų, bet ne- laimė, tokie neturi kalendrose vietos, nes jas iszleidžia vokie- cziai, Mauderodė ir Reylaen- deris arba suvokietėje lietu- viai, kaip tai Trauszys (Trau- schies) ir kiti, kuriems nerupi lietuvių tautystė ir gerovė o tiktai greitesnis jos isznaikini- mas, ko teip geidžia malonin- goji valdzia. Apart tikejimiszkų pasakų ir trumpų tųjų pa- mokinimų apie ukę, visą ka- lendrų turinį užima vokiszki edelmonai, firsztai, ercekai ir t.t. Apie lietuviszkus didvyrius, apie lietuvių tautiszkus reika- lus kalendrose nėr nei žodelio.

Jankaus iszleistos kalendros yra vienos isz geriausių pagal jų turinį raszybą ir kalbą. Po kalendriszkajai daliai eilės „Naujam Metui“ 1900, paskui vėl eilės „Nugramzdytas mies- tas“, toliaus eina apraszymas Sigmunto smerties Trakų pily- je, kuri nužavino dyarponiai, kadan-gi Sigmuntas buvo pa- siryžęs paliūsti nū baudziavų zemąją lūmą, už ką neteko gy- vasties ir baudziavos tėsėsi dar per 400 metų. Toliaus vėl eilės „Asils ir laksztungalas“, paskui „Asz tam neturiu cė- so“ jieszkoti kitų akyse krilo, „Atsiminims ant Gustav Wer- nerio“, „Cyrus arba Koreszius Gruntavotojis persiszkos viesz-

patystės“, kuris gyveno 500 metų pirm Kristaus, paskui „Girė ugnyje“ kur apraszo Amerikos girių degimą ir ant galo suraszas Europos valdony. Paveikslėlei: Vilniaus miestas ir kitas satyriszkas, kur velnias maskoliszkam žandarui rodo, kaip lietuvis isz naujos maldaknygės meldziasi ir ragina atimti.

Tilžės Keleiwjo Kalendros ant Meto 1900. Suraszytos per Kr. Jurkszati. Žvaigždininkiszkos bey bažnytiszkos Kalendros Auszrinei bey Vakarinei Prusų Prowincei pagal Karalaučiaus Pietų Lyniji itaisytos. Tilžėje. Drukavotos ir perkamos prie J. Reylanderio bey Sunaus. Puslapių su apgarsinimais 112, (vokiszkom raišoms).

Szitos Kalendros yra suraszytos kun. Kr. Jurkszaczio, vyresniojo redaktoriaus „Tilžės Keleiwjo“ ir nabaszpinko „Lietuvos Paslo“. Po kalendriszka daliai esti szauksmas: „Sveiks! miels skaitytojau! dar sulaukęs ir szį naują metą! Uzsimszsk kiek vargų ik sziol nesziojei, savo nusidėjimus ir Nusizengimus uzkraud ant Pono Jezaus ir gie dok: miels Diewe! dūk linksmai mirt (vokiszkame rojui), praszau Tawę! Toliaus yra apraszymas Maskolijos mokyklų, kur mokintojas neturėdams ką valgyti iszmislyjo visokias bovas, kad nū vaikų iszvilioti atsinesztus mokyklon pietus. Isz senų Nusidavimų Erodoto pasakos. Sztukos. Paveikslai su apraszymais karalių ir Garbingu Nabasznikų Minavonė. Paskui rasztas nū 4 puslapių „Ar užtenka vien Staldo Mészlais krėsti, jeib tokią Naudą isz Dirvos iszvaritumbim kokia szendien

Gaspadoriams reikalinga“ straisnis geras dėl ukininkų. Ant gal paczto įstatymai ir apgarsinimai uzimanti 24 pusl. — Raszyba vokiszka o kalba ir ne literatiszka.

Lietuviszkos Kalendros Metui 1900 su daugel gražeis Abrozais. Visai Lietuvai pritinkanczius. Broliams Lietuvninkams ant Naudos bey Pamoksloutaisė M. Kiošzis. Prekė 40 Peningių. Tilžėje 1900. Druck und Verlag von Otto v. Manderoode.

Szitos tai yra didžiausios kalendros, su apgarsinimais turinczios net 160 puslapių, kur atitraukus kalendriszką dalį su apgarsinimais, liekti pasiskaitymui 90 puslapių. Pirmiausiai paraokinimas „Kaip įkrėsti vyriausius Lauko Augalus bey Pievas?“ ir kokiasz to nauda. Straipsnis geras. Sulyginimas naujųjų bey senųjų Maczių (saikų). Laiškas apsisvaisinimo Karvių ir Kiaulių ir kada apsituri. Paczto įstatai. Skaitliai apskaitymui palukų. Lietuvos Gionybe-eilės. Paskui ilga pasaka apie Morkų bey Aurelijoną isz pirmojo czėso krikszczionystės su paveikslais. Paskui apraszymas Maskolių karaliunų su paveikslais. Perverstasis Australijoi. Lietuva pabusk, eilės, ant balso: Tu auszra, tu auszra ir tt. su dėtos K. Striliszkie isz J. Atkerszytojis. Nusidavimas isz Pusczios, verstas J. Jurgelai czio. Kelios dienos Bagoncziaus teippat paraszta J. Jurgelaiczio. Margi Paveikslėlei isz Žemaitijos (pagal Dėdę Atanazą isz „Tėvynės Sarg“ paimta). Margumynai. Dreyfuso prova. Penki naujingi pamokinimai ir sztukos. Kalba ir raszyba niekai. Apie lietuvių reikalus nei žodelio.

Szitos tai dėl pakėlimo Prusų lietuvių lietuviszkos dvasės Kalendros.

Vardan teisybes.

„Vienybės“ 50-tame num. kun. A. Kaupas užsigina savo zodzių, kad nevadinės Tėvynės Mylėtojų Draug. kaipo ir kalbėtojų, kalbėjusių 1 d. Spalnio, bedieviais ir kad nebuvisi jokia moteriszke klaustisi rodos apie sutvėrimą moterių draugystės, kad nevarės draugystės į peklą, bet net raginės moteris sutverti daugystę ir t.t.

Melagystė kunigų principu. Daryt viską advernai, o kada jau prispiria, tai užsiginti ir atlikta. Bet tos gadynės jau praejo. Kokiai moteriszkiei kun. Kaupas teip sakė, gerai jis ją žino ir pažįsta, kur vietoje sutvėrimo moterių draugystės, rodyjo prisiraszti prie „Susivienyimo“ „kur asz pats priguliu ir mano sesė, o nesiraszkit prie tos moterių draugystės, nes yra bedieviszka, szliupinė, ir jeigu raszysitės į tą draugystę, tai eisite į peklą“.

Tiesa, begėdystė yra skelbti melagystę, bet dar begėdiszkiaus yra užsiginti savo darbų, kurie tikrai yra begėdiszki. Virszui sakiau, kad melagystė yra kunigų pamatu, užsiginti savo veikimų. Kaip jie nesigins zodzių, jeigu užsigina savo rasztų, kuriūs paraszė. Tegul ant to kunigai atsako.

Jeigu kun. Kaupui rupėtu abelnas pasikėlimas mūsų brolių, bent Scrantone, tai seniebutų jau czion buvisi T.M. D. kūpa, didelė Susivienyimo kūpa o ir moterių draugystė, nekaltant jau apie skaitinyczią ir bovas, kas žmones sulaikytu nū girtavimų ir kitų szlykszczių pasielgimų, patobulintų jų protą. Kun. Kaupas nūgramzdino užmanymą kooperatyviszkos krautuvės, kur butų lietuviai galėję pasinaudoti uzdarbiu, kuris dabar ten-

ka zydams! Abelnai mūsų kunigėliai nelinki savo avėlems gerovės, ypatingai apszvietos, nes sudrumstam vandenyje geriaus zvejoti. Dėltonū jų nieko ir nereikalaukim, nei įsileiskim į draugystes ir komitetus, nes jų mieris yra tik viską ardyti o ne remti, statyti. Paskutiniai kunigų darbai ant tautiszkos ir social-ekonomiszkos dirvos galėjo akis atidaryti visiems, ir parodyti, ko mes galime nū jų tikėtis.

Praspjis saulutė

Ir į mus langelį!

Liudvika Szliupinė.

VARDAN TEISYBES.

Scranton, Pa. Baigiantės 19tam amziui, visos tautos, imant kartu ir silpniauses, reikalauja sau laisvės, meta szalin jungą stipriųjų uzdėtą, kurį kitos neszė ir per keletą amzių. Mūsų-gi nuvargusi lietuvių tauta, nū senie jau palaidota per caro despotizmą ir pradeda atgyt isz amzių miego (letargo), ir atsizvelgiant 10 metų atgal, matome didelį zingsnį pirmyn, neziurint ant yvairių persekiojimų ir kanikinimų.

Argi mes turime ir ilgiaus miegot pagal norą stipresniųjų? Ne! Ne žmonėmis butume, bet neprotingais gyvūliais, jeigu matydami kitas tautas dirbant ant pagerinimo savo hivio, miegotumėm ir toliaus, meiliai tai žiauriai niu niūjant mūsų migdintojams.

Mes sziantdien jau krutame kaip ir kitos tautos, rengiamės net stot į tautų eiles busenczioi parodoi Paryziuje, nors su menkais mokslo rubais. Bet už neturtą ne mes kalti, bet tie, kurie mums jūs iszplėszė. Ar tikėjosi lietuviai to pirm 4 metų? Visi pripažįs, kad ne! Per parodą mes norime pasirodyti svietui, kad mes gyvi esame ir reikalaujame savo žmogiszky iszplėsztų tiesu. Iieszkome laisvės ir an-

szvietos prigimtoje kalboje.

Dauguma mūsų brolių vienok dar nesupranta reikalingumo ir naudingumo laisvės ir nemato kas dedasi tarpe mūsų. Matome, kad mūsų priešai stengiasi mus nužavinti, žudo ir pacizėmis į apie laisvę, užgina kalbėti ir pasigūst apie savo vargus, kentėjimus, už prigimtas tiesas, kurios priguli kiekvienam žmogui ir visiems kaip vaikas vienos motinos, vienos tėvynės, sanariams vienos draugijos, ir jaučiant priešą už vartų, kad stot kovon visiems isz vien ir jį pergalet, skirstomės ir nei vežiai atbuli traukiames į visas szalis.

Szitokius tai atsitikimus mes matome kasdien tarpe mūsų, ypacz tarp tokių, kurie turėtu paraginti lietuviszką visūmenę vienybėn, iszblaszko ją.

Mes rods tekiamėsi į kovą su vieszu mūsų priešu kad atgauti savo tiesas, visai užmirszdami daug arszesnius priešus, kurie esti tarpe mūsų ir yra mūsų broliais, ant kurių net padedam viltį o kurie su mumis elgiasi lygiai despotiszkaikai kaip ir caras, stengiasi su laikyti savo brolius tamsybėje. O tūs, kurie ant nieko nežiurėdami veda szvieson, į supratimą, visaip iszniekina, apskelbia bedieviais ir tt.

Visiems zinomas isz 50to num. „Vienybės“ atsiszaukimas kun. Kaupo „Vardan, neva, teisybės“ kuriame kun. Kaupas teisinasi nekaltas esąs kas link priešzinimosi sutvėrimui moterių draugystės, kada, viena amoteriszke buvo nuėjusi pas jį pasiklaust rodos, dedasi nieko nežinąs ir jokia moteriszke pas jį nebuvo.

Dyvai ant dyvų, kad teip gal melūt! bet ir nedyvas, juk „skęstantis ir už britvos griebiasi.“ Kam dar teisintės, kad neužginami faktai yra! O ir pereitą nedėlę, 17 Grūdzio, dar kun. Kaupas antru

damas prispirtas užsakyti ant- rą susirinkimą moterų draugystės pasakė, kad: „moters gal sutvert draugystę, tik sziuksztu ne bedieviszką“ ir „jeigu dvi bedievės yra, tai jas nepriimkit, tegul jos nepriklauso.“ Gal kun. Kaupas užsigins ir szitą nesakęs, kaip užsigynę anojo, kaip raszo atsiszaukime „Vardan teisybės“?

Kun. Kaupas sako savo atsiszaukime, kad: „kas ant jų (T. M. D.) kalbėjo, ligsziol nežinau, todėl ir kalbėtojų bedieviais pavadinti negalėjau.“ O ant prakalbų T. M. D. 1 Spalinio tapo užmanyta sutvert moterių draugystę. Moters panudę draugystės, tu los nuėjo pasiklausti rodos, kurią kun. Kaupas suteikęs, dabar užsigina!

Kas link bedievystės, tai kun. Kaupas pats apie ją nieko neiszmano. Jeigu Dievas yra visur, tai turi but ir tarp tų dviejų moteriszkių, kurias kun. K. rodyjo nepriimti prie draugystės. Kunigai tik negal nū vieno Dievą atimti, o pas kitą palikt arba dūti jam.

Kun. K. sakosi „kad du syk raginau vieszai moteris sutverti savo draugystę“ bet iksziol jos nesutvėrė; ir kada jam miegant atsirado dvi moters ir sutvėrė draugystę, tai kun. K. jas iszrado bedievėms ir sako „jos negal prigulėt“, tos, kurios sutvėrė draugystę „tegul nepriguli.“ Jeigu kunigai nenor darbūtis pralavinime savo brolių ir seserų, nū kurių turi gerą gyvenimą, tegul tyli ir daboja altorių, o į tokius reikalus nesikisza. Bet jų toks mieris: mato ką prakilnesnio, tai stengiasi sustabdyt, kaip tai buvo pernaisu „Lietuvos Surų Draugyste“ kur po prakalbų kun. K. liepė iszmest draugystės sutvėrtėjus, o busę viskas gerai. Ar reik dar didesnio szposo, anot nabasznyko „Garso“?

Sziandien iszrodo, kad visi

darbininko, jo apszvietimas, o ir tautiszki reikalai vis yra kilę isz tų vadinamų per kunigus bedievių, ir jeigu jų nebutų, tai lietuviai snaustų kaip snaudę ir pasijustų rancose szventas inkvizicijos, kaip senovėje buvo, kur kunigai vieszai kankino tamsius žmonelius už visokius niekus bei jų pranaszus.

O jau kas link simpatijos kun. Kaupo link T. M. Draugystės ir vietinės kūpos, tai vėl tikras melas, kad užsakęs pirmą susirinkimą. Teisybė, buvo praszytas kad užsakytų, bet kaip buvo „Vienybėje“ jau raszyta, tai „užmirszo“ ar nenorėjo užsakyt ir T. M. D. kūpa susitvėrė be k. K. malonės. Rengdami antrą susirinkimą, vėl prasžem kun. K. užsakyti, ką kun. K. ir užsakė, bet teip, kad nieks nesuprato apart zinovų.

Taigi, mieli, broliai padū dame szitą atsiszaukimą dėl visų žinios ir apgynime Dr. nės Szliupienės, kad visūmenė žinotų jog kun. Kaupo atsiszaukimas yra neteisingas. Ir yra tam žmonės, kurie reikale paliudytu, kad jis reikale sutvėrimo moterių draugystės iszsi tarė priešingai ir despotiszkaikai ir to negal užsiginti! Ir jeigu mūsų vadovai nepames savo despotiszkos mislies, ir vis vers žmones pagal jų dudą szokt, gins savo tautiecius nū apszvietimo ir nū susiriszimo į draugystes, tai mes nesulauksime pasikelimo savo tautos.

Tiesos iiszkotojai.

PROTESTAS

Minersvillės lietuvių priešzais iszgamą Baczkaucką ir jo nedorą laikrasztį „Saulę“, nuspreztas ant visūmeniszko susirinkimo 10 d. Grūdzio 99m.

Saugok Vieszpatie nū prietelių, Nū neprietelių patys apsiszaukosim.

Szitas priezodis yra labai tinkamas prie mūsų atsiszau-

po argumentas, kad nū vieszų neprietelių, kurie mums dūbę kasa ir vargina, galime apsiszauti, bet nū savųjų prietelių negalim iszsiszauti, nes nežinom kada jie pastos mūsų neprieteliais ir uždūs smugį, nors vienos motinos auginti ir krutimi peneti.

Kada William Pen tamsunai mūsų broliai (isztvirkėliai) papildydami baisę žudystą užtraukė jūdą dėmę ant lietuviszkos tautos akise sveitiutauczyų, nesmagu buvo ant to žiurėti kad ir geram tautieciui ir neverkiant turi krist aszaros, kad, dėl kelių isztvirkusių girtūklių turi but pažeminta visa tauta. Ką daryt! Tylėsime ir žiurėsime kas bus toliaus? Kokia iszeis galutina isztarmė? Dienrasztis „Pottsville Republican, isz 25 d. Lapkriczio padavė: „Isztarmė: pirmo laipsnio galvažudos! Septyni ant pakorimo!“

Mus lyg szaltu vandeniū perpylė, kad mūsų broliai per savo aklybę netik pats prazuvo, bet dar ant visų lietuvių užtraukė jūdą dėmę. Ir ką mes vargszai? Turime kentėti už prasikaltimus savo brolių ir verkti szirdyje atsiminius tų bjaurų darbą.

Bet uegauna to: Sztai pasirodo 96 num. „Saulės“ isz 1 d. Grūdzio su dar baiseniu ir begėdiszku užsipūlimu ant minersviliēczių, kuris teip barszka: „Wm. Pen ir Minerville atsibuvo mitingai prietelių apkaltintojų ant pakorimo, idant sudetų \$1500,00 ant varymo toliaus provos į augsztesnį sudą.“

Toks begėdiszkas apskelbimas mums kaip peiliū pervėrė szirdį, kada mes pirm dviejų metų stengėmės visus pesztukus paszalinti, o ir paszaliname, o dabar iszgamma Baczkauckas padarė mus jų prieteliais, apie ką mes nei nesapnavome. O apie laikymą kurių ten „mitingų“ tai nei ve-

Tas mus minersviliečius teip užgavo, kad reikėjo suszaukt visūmeniszką susirinksmą ir apmascius gerai atszaukt tą begėdiszką apjėdinimą prieszais apszviestą svieta.

Kad isztirt tiesą pirm susirinkimo, reikalas buvo žinoti isz kur pasėmė Baczkauckas tokią žinią. Ar isz angliszko laikraszczio ar kas prisiuntė? Pagal reikalavimą prakilnesnių tautiečių, apsiėmė Kliubo virszininkas paraszyti pas Baczkaucką užklaudamas apie tai ir pridėjo markę dėl atsakymo.

Vietoje atsakymo gauna pušę skilties jo mazgotės paszvestą vien iszbjauriojimo, ką dryso klaus, visų bjaurybių dėdės, kuris rasi pats szelpė tokius tautos iszmetas, nes pasirodo isz jo laikraszczio, kad jis jiems simpatizūja (žmogžudžiams). Ir kas dar arsziaus? gazdina sunaudojimu laiszko kaip kokių liekanų, turbūt neturėdamas ką talpinti tokį laikrasztį, kaip tik laiszkus su užklusimais!

Ant susirinkimo 10 dieną Grūdžio ir iszrinkus vyresnybę, kaip visūmeniszko susirinkimo, virszininkas nurodė dėl ko tapo suszauktas susirinkimas ir kokį gavo nū Baczkaucko atsakymą, parodydams 98 num. „Saulės“, kas visūse sukėlė neapkantą ant tokio netikusio laikraszczio ir jo iszleistojo bei redaktoriaus ir isztarė visi papeiką.

Ir dėlto:

a.) Kadangi esame neisz-mokę gerai angliszką kalbą, dėlto negalime ir angl. laikraszczius skaityt; ir atjausdami savo padėjimą daugiaus skaitome lietuviszkus.

b.) Ant lietuviszkių laikraszczių pasitikim kad jie visados mus ves geru keliu, kaip specialistų žmonių rėdomi, netrauks į prapultį, bet visados isz jos gelbės. Vietoje redaktoriaus papeikimo, kuris

talpindama begėdiszką melagystę apie minersviliečius, ir negana kad nepadėjo versmės isz kur ėmė, bet ir užklaudus neatsakė ir mus visus su dumblais maiszo tarpe visų tautiečių.

Rodos kad butumėm jam ką pikto velyjė; vien tik meldėm kaip savo tautiečio, kad palengvint mums isztirt greičiaus tiesą kas tokią melagystę paleido apie kokius ten „mitingus“, apie kuriūs nei mislies nebuvo.

Mes tą vis isztirsim ir nū Minersvillės lietuvių nutrauksim tą jūdą dėmę. Bet pirmo isztariam iszgamai Baczkauckui ir jo „Saulė“ papeiką varde visų lietuvių, kadangi jis tersztojas lietuvių vardo ir platina ne apszvietimą bet bjaurybes ir tamsybę tarp mažiaus suprantančių tautiečių, ir jis nevertas gyventi tarp savo tautiečių kaip veidmainys. O jo laikrasztis nevertas per lietuviszką slenksti vaizszczioti. Jam vietą paskiriam už lietuviszkių rybų kad nekvailintų lietuvių.

Komitetas.

Nū redakcijos. Baczkauckas su savo „Saulė“ yra caro szunim, nes gina lietuvius nū visokių tautiszkių darbų ir jų szelpimo. Jis už tai turi gauti gerą atlyginimą nū caro, nes dovanai to nedarytų ir negirtu caro už užgynimą lietuviszkos spaudos bei isztrėmimą platinančių lietuviszkių rasztų. Baczkauckas net ir kunigus gina nū darbavimosi ant lietuviszkos dirvos. Dėlto lietuviai tegul apsiziuri, nes Baczkauckas yra caro bernas, kad laikyt lietuvius tamsybėje ir dar giliaus jus murdyt. Kiekviens apsvarstęs turinį jo raszt-palaikių ta pripažis.

Atsiszaukimas.

Virden, Ill. 11 Grūdžio 1899 m. Sziūmi praneszu apie

nio, kurį sužeidė kasyklose 4 Grūdžio ir nugabeno į ligonbutį Springfielde, kur 10 Grūdžio, 10 val. pirm pietų numirė ir parvežė atgal į Virden, kurį palaidojom 11 Grūdžio.

Mes nieko nežinome isz kur velionis paėjo, nes niekad nepasisakė to ir czion nieks jo nepažįsta. Kartą jis sakėsi turįs dedę Pennsylvanijoi, bet nežine jo vardo nei pavardės ir nei vietos. Dėlto kas žinotu ką apie velionį Andrių Markelionį, arba pažįstamus ar gimines, teiksis suteikti žinę ant žemiaus padūto adreso, nes yra svarbių reikalų apie velionį.

Pranas Szlapukauskas,
Box 418.—Virden, Ill.

Tautiszki-Darbininkiszki Susirinkimai.

Pittsburgo Lietuviszka knygyno Draugystė bei darbininkiszka kūpa parengia susirinkimus su prakalboms, ant kurių kalbėtojai bus netik isz vietinių inteligentų, bet pribus garsus lietuviszkas darbininkų prietelis Dr. J. Szliupas isz Scranton, Pa., ant kurio tai susirinkimo užprasdom: merginas, jaunikaiczius, vyrus o ypatingai motinas szeimynų, idant persitikrintų kūm yra žmogus ir kokiose sanlygose turi gyvent ant szios pasaulės, bei kad įkvėptų anas idėjas savo vaikeliams, kurie augdami dar galėtų lavinti savyje žmogiszkas pažvalgas, o paaugę stot į dideses proletariato armijos eiles bei skelbt nesuprantantiems savo broliams darbininkiszkos lūmos kanczius.

Susirinkimai atsibus 12, 13 14 t. y. Pėtnycziui, Subatoi ir Nedelioi Sausio mėn. 1900 m. nū pusės po szesztos valandos vakarais ant J. Weber'o Halės, kampas 27 ir Sarah gatvės S. S. Pittsburg, Pa.; kitomis dienoms iki dienos Dr. J. Szliupas aplankys lietuvius gyvenančius kaimynystėje Pittsburgo, o ant 20 bei 21 dienos, to paties mėnesio, laikys praneszimus kambaryje Lietuviszko Knygyno do No. 2030 Sa-

prasidės nū 3 val. po pietų. Kū skaitlingiausiai susirinkti szirdingai užpraszo Komitetas.

Pajieszkojimai.

Asz Justinas Peczkaitis isz kaimo Aszmoniszkių, par. ir pavieto Naumiesczio, Suvalkų gubernijos pajieszkau Petro-nėlės Meszkevicziutės to paties kaimo ir t. t. kuri nepersenei atkeliavo į Ameriką.

Kas apie ją zinote arba ji pati teiksis dūti žinę ant szio adreso:

Justinas Peczkaitis,
35 Rice Str.
Cleveland, Ohio.

Pabaigai Meto

Scrantono lietuviai parengia prakalbas, kurios atsibus Leonardos svetainėje nedėlioje 31 Grūdžio, paskutinėje dienoje szių metų, ant 7tos val. vakare, 111 W. Market str. Providence, Scranton, Pa.

Lietuviai susirinkite!

Komitetas.

Delevare, Lackawanna & Western Geležinkelis prizada vigadlyviausę perkeliavimą į visas szalis ir vietas. Tikietai yra pardūdami už pigiauses prekes ant D. L. & W. gelzkelio stacijos Plymouth, Pa. Dėl informacijos kreipkitės pas Padden G. H. Lawrance, Agentą, Plymouth, Pa.

PRZESZŁO 25 LAT
dływała wszystkie narody świata
na
REUMATYZM.
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ścislych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZNYCH,
ślawny Dr. RICHTERŃ
„KOTWICZNY”
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tył-ko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. A. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 sili. Własne fabryki szkła.
25 ct. 150 ct. Uznaje go i poleca:
szekawniejsi lekarze, wlasne szala-
dów i rzeznich duchowni i inne
znakomite osoby. Blizsze szcze-
goly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERŃ

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

ir laimējo dovanas!! Taip tai katalikų bažnyčia atsiženklino Baltijoje karėmis, priespauda ir dvasės tamsumu!...

Padėjimas baudžiauninkų, po to kaip jie buvo nugrimzdę į giliausią vargą, maž-ką galėjo toliaus mainytiesi; tiktai prievartingi padrebinimai butu galėję sudraskyti geležinius pančius, kurie vienval paaštrinamais įstatymais apie pabėgėlius pasiliko tik vis dručiaus nukalami ir užveržiami; nei reformacija nepadare tokios atmainos, kadą gi ją ponai priėmė ne iš meilės ir užsidegimo dėl jos, bet dėl neapikantos ir panėkinimo katalikiškos kuningijos.

Valmieros susivienijime visų stonų 1537 m. tapė paminti taip-gi bėdai burai, kuriems tapė aštriai uždrausta prekyba ir remeslai ir naujai patvirtintas išdavimas pabėgėlių, o 1543 m. tarp kit-ko tapė sutarta, kad „jeigu buras pasivagia mergą be valės ir pavelenės genčių, reikia jį sudyti kaklu“.

Tame laike Vidziamyje apsireiškė daug paleistuvysčių, pataikavimas, lėbavimas, goslybė tarp zokono sąnarių ir tarp kuningijos. Už tai dėl reformacijos keliai atsdarė. Pamarių miestelyje Treptov, pradžioje 16-to šimtmečio, Jonas Bugenhagen ir Andrius Knoepken įsteigė mokslainę, kurią lankė bagotesniejie vaikai iš Vidziamio, įpačiai iš Rygos. Abu tuodu vyru buvo pasekėjais Liuterio. Per jų mokintinius Liuterio mokslas pastojo žinomas ir giminėms, stovėjusioms artimuose prietikiuose prie mokslainės. Kad 1521 m. vyskupas Erasmus v. Manteufel iš Kammin'o suardė tą mokslainę iš priezasties draskymo abrozų Treptove ir išvyjo mokintojus iš savo vyskupystės, Knoepken'as pagal Malanchthono patarmę traukė į Rygą, kur rado gerą priėmimą tarp buvusių mokintinių. Čion jis privatiškai mokino netik nebrendėlius, bet ir suaugėlius, k. a. miesto raštininkas Jonas Lohmuelleris tapė pasekėju naujo mokslo ir glamonėtoju Knoepken'o. Per Knoepken'o iškalbimą čion Luterio mokslas kaskart labiaus plito ir aržino katalikų kuningiją. Už tatai cėsorius Karolis V 1521 m. įsakmiui įsakė susėdijos kuningaikščiams ir Hanzos miestams ginti Rygos arkivyskupystę bei vyskupystes Vidziamio. Bet kad senas arkivyskupas Lindė nestengė priešginiuoti, tai pasidauginant draugams Knoepken'o, 1522 m. bažnyčioje šv. Petro prasidėjo viešos disputacijos su popėžiškiais, kas pasibaigė tuomi, kad Rygos Duma ir parapija su pavelope Plettenbergo paskyrė Knoepken'ą ant pamokslininko prie bažnyčios šv. Petro. Jis kaip pirmas Liuteriszkis kuningas Vidziamyje su atsidejimu dirbo iki myriui, 1539 m., ir tapė palaidotas prieš altorių Petrinėje bažnyčioje.

Tuomi tarpu Valmieros suejime, 1522 m., labiausiai dėl Terbatos vyskupo, Jono Blankenfeldo, raginimų, Liuterio mokslas tapė apskelbtas eretikišku beėsas. Bet daugyn einant pasekėjams Liuterio, arkivyskupas Lindė pavadino ant koadjutoriaus vyskupą Blankenfeldą, kurs visokiais keliais stengėsi apstabdyti reformaciją.

1522 m. atvyko į Rygą Jonas Tegetmejeris, iktuolaik buvęs pamokslininku Rostoke, idant gauti tėvoniją mirusio čion brolio. Jo pirmi pamokslai žmones čion patraukė prie Liuterio mokslo, ir jis tapė paliktas prie bažnyčios šv. Jokubo už pamokslininką. Čion jis peikė nenaudą popėžiškės bažnyčios ir parodė jos vidurinį patrešimą bei payrimą. — Taip pajudinti žmonės ėjo katalikų bažnyčias štur mavoti, abrozus ir relikvijas laukan išmėtė ir sudegino, apgrobė turtus bažnyčių ir sudaužė antgrabinius akmenius. Katalikų kuningija tylomis išsiuntė tris zokoninkus į Vienną pas cėsorių su karčiais skundais, prašyti pagalbos. Nėsant paties cėsoriaus, tojo vietininkas markgrovas Pilypas iš Badenijos liepė, kad po gresme valstijinio banityjimo senas rėdas Rygoje taptu sugražintas. Bet suimti likosi paslai su tokiu paliepimu Danguvgyroje — ir vienas iš jų, poetas Burchard valdis, priėmė evangeliškąjį išpažinimą. Taip-gi keli zokono ritteriai pristojė prie pasekėjų Liuterio, ir Rygos komturas, Hermanas Hogtė, nusiuntė ukėsams didelį mazguotą botagą su roda, kad juomi zokoninkus, zokoninkes bei katalikų kuningiją vytu iš miesto. Iš tos priezasties katalikų kuningai didžiojoje pėtnyčioje 1523 m. su gresme ir iškilme, karunas ir kryžius nešini, traukė iš miesto, nors ant nakties slapta vėl sugrižo atgal.

Plettenbergas davė valią naujam tikėjimiškam judėjimui; bet po išpustyjimo bažnyčių jis beveik buvo susitaręs su katalikų kuningija prieš Rygos miestą; tačiau per įtekmę Lohmuellerio jis nesikišo į tikėjimiškus ginčus, ir net pakvietė Liuterį, kad patiektu dėl Vidziamiečių raštą apie naujajį mokslą. Dėlto 1523 m. Liuteris parašė raštą „į savo draugus Rygoje, Rėvaliuje ir Terbatoje“, ragino juos tikėjiman į Kristų, meilėn artimo ir persergėjo juos nuo popėžiškų pirkliavimų atlaisais bei nuo garbinimo šventųjų ir t.t.

1524 m. mirus arkivyskupui Kasparui Lindei, fanatikiškasis Blankenfeldas tapė jo įpėdiniu. Tuoju jis atstatė evangeliškus pamokslininkus Lėmsal'iuje ir Koknėsėje. Bet Plettenbergas ir didelė dalis zokono bei ritterių iš šalies žiurėjo į tą tikėjimišką krutumą, nors džiaugėsi, kad vyskupams bei kuningams duobė kasama yra.

Iš Rygos reformacija pasiplatino į Rėvalį, į Terbatą ir į Oezelį. Rėvalis buvo zokono nupirktas 1347 m., už tai vyskupas turėjo galę tiktai ant savo padonų kuningų. Prieš buvus Rygon Knoepkenui ir Tegetmejeriui, Rėvalio kuningai emė garsinti Liuteriškį mokslą bažnyčiose, taip kad jau 1524 m. čion jie tapė evangeliškais pamokslininkais, o miesčionys — liuteronymis. Tame mete buvusiejie zokoninkai Jonas Laugė ir Jonas Massien su už-idegimu kalbėjo prieš senąją bažnyčią, prieš atlaidų pardavinėjimą, prieš garbinimą šventųjų ir t.t. Per tai sukeldinti judėjimai, o ir burų sukilmė Harrijoje bei Vironijoje, tapė nut. ldyti Plettenbergo rusčia ranka 1525 m.

Daug aršians dėjosį Terbatoje, platinant reformaciją. Terbata stovėjo po valdzia vyskupo, ir Blankenfeldas mokėjo nusmaugti kozną naują, pavojingą bažnyčiai judėjimą. Taip ėjosį iki 1524 m., kur Blankenfeldas pastojė Rygos arkivyskupu; tad troškus tvankas buvo apgules vyskupinį miestą. 1524 m. rudenį atvyko į Terbatą kailiasiuvis iš Vuertembergijos, Melkioras Hoffman, pasekėjas iš dalies Tamo Münzerio. Veikiai išiegię pulkė nepilnam mokslininkais...

smarkus judėjimas. Kad vyskupo vaitas (vogt) norėjo suimti Hoffmana už jo aštirus pamokslus, ant ulyšios parėjo į kovą su jo pasekėjais, kur keturi ukėsai krito negyvi. Vaitas atsitraukė į pylį. Dabar žmonės įsiveržė į bažnyčias, jas apgrobė, abrozus degino. Su pagelba kareivių iš Révalio Terbatėnai įėmė vyskupo pylį. Velyjant miesto dumai, Hoffmannas iškeliavo į Rygą, potam į Vittenbergiją, kur jisai susijė su Liuteriu. O Terbatėnai parsikvietė iš Rygos Tegetmejerį, kurs savo įlaidumu apramino miesčionis.

Oezelio vyskupystėje pats vyskupas Jonas Kyvel'is (Kivel) buvo prilankus naujam mokslui ir prikalbino 1524 m. ritterius Oezelio ir Vykos ant palaikymo gerų evangeliškų pamokslininkų.

Iš didesniųjų miestų mokslas Liuterio plito ir į mažesnius miestelius Vidziamio ir Estijos. Tik tai Kurše tas mokslas pamazū platinosi, nėsant didesniųjų miestų kaip atramos dėl keliaujančių pamokslininkų. O juk ir bažnyčių tuomet čion mažai dar buvo. Latviai ir Estai beveik likosi neuzkabinti per Liuterio mokslą, nės vokiškieji pamokslininkai nepažinojo jų kalbos. Per tarnus ir tarnaites, ką miestuose buvo, o kuriems mokslas apie „evangelišką valnybę“ patiko, paskalus pateko į žmonių tarpą ir prisidėjo prie sukėlimo burų Estijoje. Pirmu latvišku pamokslininku buvo Nikalojus Ramm prie bažnyčios Jokubo Rygoje, 1524—40 m.; tasai išguldė evangelijas ir sudarė latviškų giesmių kningą. (Generališkas superintendentas Jonas Fišeris Rygoje išguldė visą Bibliją, apie 1690 m. po valdzia švedų karaliaus Karolio XI Naujasai Testamentas terbat-estiškoje kalboje radosi 1686 m., o réval-estiškoje kalboje šiek-tiek vėliaus).

Kada velyjant katalikams bei liuterionims, Plettenbergas 1525 m. sukvietė seimą į Valmierą, Rygos miesto raštininkas Lohmuelleris įteikė ilgą raštą landmaršolui Jonui Platterui apie tai, kad kuninigijai neišpuolą turėti svietiškos galybės, kad ordensmeisteris turis vyskupišką valdzia Vidziamyje panaikinti. Čion ir Tegetmejeris pribuvo bei įgyjo savo pamokslais naujus pasekėjus. Atėjo čion ir siuntiniai nuo naujo hercoko Albrechto dėl išteisinimo permainos zokono valstijos į svietiską hercokystę. Lohmuelleris, kaip Rygos pasiuntinys, skundėsi seimui ant Plettenbergo už nerėmimą reformacijos, už atmetimą vyresninkavimo ant Rygos pačiam vienam, ir velyjo Rygą pavesti po viršenybe hercoko Albrechto. Dabar tai Plettenbergas tą padarė, Rygai sugražino senas tiesas ir valnastį tikėjimo dalykuose ir žiamės plotą pagal Babytės azerą Kurše. Potam kaip vienintėlis vyresninkas įtraukė į Rygą ir sunaikino Kirchhomišką sądorą (1515 m.) galutinai.

Kad arkivyskupas Blankenfeld, taip visam kam stovint, susiderino su Lietuviais ir su Maskolija (jis priėmė siuntinius caro Vasyliaus Ivanovyčiaus pylyje Neuhausen), jo paties valsalai apėmė arkivyskupo pylis, ir jį patį Rennenburge 1525 m. suėmė per pusmetį laikė po sargyba. 1526 m. Plettenbergas sukvietė naują seimą į Rujenę, kuris tęsėsi Valmieroje ir pasibaigė. Čion, tame Rujen-Valmieriškamjame seime, įpačiai Lohmuelleris rupinosi visą šalį Baltijos, neskiriant vyskupo dalį, pastatyti po vienintėliu svietisku valdymieru (kaip tai buvo įyykė Prusuose). Bet tokiu žygiu Plettenbergas nenorėjo susipykti su popėžiumi ir cėsoriumi ir velyjo mirti

tikėjime savo kudikystės dienų.

Dar čese seimo Melkioras Hoffman, 1526 m., sugrižo į Terbatą ir savo pamokslais taip uždegė žmones, juog tie įsigriovė į katedrą ir į namus kapitulos, viską pustydami. Hoffmann'as, bijodamas pagiezos katalikų kuningijos, ant visados apleidė Vidziamį, ir, sako, miręs Strasburgo kalėjime kaip stropus pasekėjas ana-baptistų.

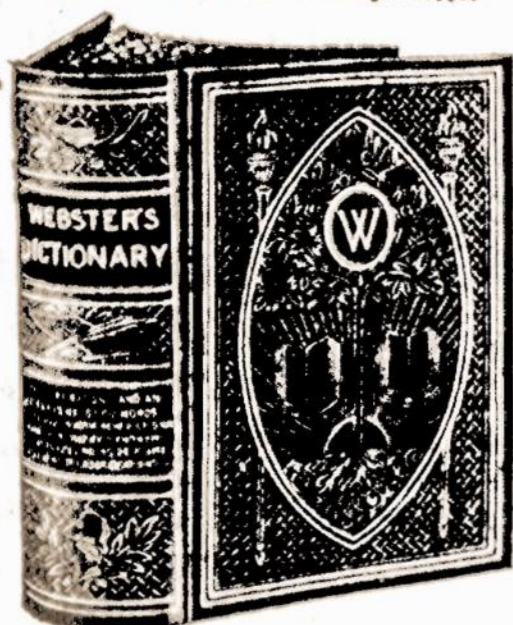
Kurše 1526 m. keli kaimai ir miesteliai pristojo prie liuterybės. Jau 1530 m. Kurše randame prie vietos esančius liuteriškius pamokslininkus. Iš augštesnių urėdninkų čion tur-but komturas Ventpylės, Vilimas v. Pahlen, pirmas pristojo prie reformacijos. 1532 m. jis su Ryga suderėjo apginti ir išlaikyti naują evangelišką mokslą. 1531 m. ir Ryga pristojo prie Smalkaldiškės sądoros, įsteigtos per protestonus Vokietijoje. Tai gi Ryga labiausiai prisidėjo prie paplatinimo reformacijos Baltijoje. Valmieros seime 1532 m. katalikai ir protestonai sutiko ant to, kad koznas tegul tikia, kaip jis žino prieš dievą atsakysis, tik tai reikia vengti pludimūsi. Reformacija visoje Vidziamio valstijoje matomai įgyjo viršų.

Plattenbergas, savo senatvės dėlei, tame laike paskyrė sav Koadjutorių 1533 m. ordensmaršalą Herrmaną Brueggen ir jam pavedė didesnę dalį darbų zokono. Plettenbergas mirė kaip senelis bažnyčioje Zehsių 1535 m., kada jis klausė dievmaldystos, prieš altorių ant kėslo sėdėdamas.

Mirus Plettenbergui, vėl kilo vaidai tarpe arkivyskupo, Rygos miesto bei zokono, kada Rygos arkivyskupu pastojo 1539 m. Vilimas, markgrovas Brandenburgijos. (Jis buvo paskutiniu arkivyskupu Rygos, mirė 1563 m.). Rods 1542 m. Lemsaliuje parėjo į sutikmę arkivyskupas su Ryga, pagal kurią sutikmę miestas vėl klausė dviejų vyresninkų, arkivyskupo ir ordensmeisterio, ir 1547 m. abudu vyresninku įtraukė su iškilme į Rygą. Bet vaidams čion nebuvo galas. Nuskriaustas arkivyskupas Vilimas, gentainis hercoko Albrechto Prusuose ir Lenkų karaliaus Sigizmundo II Augusto, kreipėsi 1556 m. prie Prusijos ir Lenkijos, prašydamas pagelbos. Kaip viena, taip kita rengėsi į karę prieš Vidziamį. Tamegi tarpe arkivyskupas Vilimas pateko per Fuerstenbergą, koadjutorių ordensmeisterio, į kalėjimą Koknėsėje, kurią pylį įėmė be priešstangos. Arkivyskupo koadjutorius, hercokas Kristupas, pasidavė už suiminį, tapė nugabentas į Zehsius, potam į Turaidą, o pats arkivyskupas raktus Koknėsės pylies atidavė Fuerstenbergui ir tapė nugabentas į pylį Adsel bei pavestas sargybai Pilypo Sall v. Bell, komturui Marienburgo. 1557 m. mirus ordensmeisteriui Galen'ui, Fuerstenbergas tapė jo įpediniu, ir buvo iki 1559 m. Vasaros mete 1557 m. Lenkų karalius Sigismundas II Augustas su 100,000 kareivių dėl išvalnyjimo arkivyskupo, traukė linkon Kuršo rubežiaus, aplinkėna Pasvalio, ir nusiuntė ordensmeisteriui plyną šoble bei keletą rusų žodžių. Fuerstenbergas, matydamas savo silpnybę, tarpininkaujant paslui cėsoriaus Ferdinando, priėmė paduotas jam taikos sąlygas 1557 m. Pasvalyje, ant kurių pristojo ir hercokas Prusijos. Pagal tą taiką arkivyskupas Vilimas ir jo koadjutorius hercokas Kristupas tapė paleisti. Fuerstenbergas atėjęs į abazą karaliaus pas Pasvalį klupėčias persiprašė ir įgyjo atleidimą. Sigismundas Augustas su ordensmeisteriu padarė net sądorą prieš maskolius, panudusius kariauti prieš Vidziamį. Ką buvo pagrobęs nuo arkivyskupo, (Toliaus bus.)

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
[The Werner Company is thoroughly reliable.] - Editor.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos, kuri pasirodo laike miego arba prieš nusišlapinimo, ir jeigu iš to nesišlapinimo, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nervizkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkių kūno dalių. Jeigu tokiose atsitikimose reikalauji pagalbos, nesiusk piningų, bet raszyk pas mane įdėdamas markę, o aš atsiųsiu tau aprašymą, iš kurio tikrai išsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,
Box 443, Iron Mountain, Mich.

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.
Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the
Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co., 361 Broadway, New York
Branch Office, 626 F St., Washington, D. C.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviškas Daktaras.
134 E. 24th St. New York.
Garsingas gydytojas vyrizskių ir moterizskių ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbuciuose; Viedniuje, Berlyne, karaliskioje mokykloje Londone, buvo perdēt niu mokslo Lebanon, Bellevue, Port Graduate Hospital College ir t. t.

Uztikrina išgydymą
visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių, galvos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, zaizdas, tyumą, moterizskas ligas ir nevaisingumą. Gydymui nervizskių ligų reikia naudot elektrikinius prietaisus.

Ligas Lytiszkiu daliu
išgydysiu į keles dienas, teipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziuvimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegu ir tt. Išgydymą užtikrinu kiekviename atsitikime. Chronizskas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slapybeje.

Dr. Leonard Landes,
134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.
Offso valandos: nuo 9 ryto iki 1 po pietų
nuo 5 po pietų iki 8 vakaro
Nedeliomis: nu 8 iki 10½ val. ryto; nu 2 iki 4 val. po piet.
Roda per gromatas dyka!
Užpraszydami gydyklas prisiuskite \$1.00.

Jeigu sergi, tai parasyk kiek turi metų, kiek sveri ir aprasyk savo ligą, o aš prisiųsiu gydyklas kuriomis išsigydysi.

ADRESAI

CENTRALIZSKŲ VURSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.
Prezidentas—J. Astromskis
P. O. Box 200, Minersville, Pa.
Kasierius—A. Olszewskis
60 Sub Sta. Chicago, Ill.
Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn.

Greicziause pagelba.

Puikiausia, nekarti gydūlė gydyti ligos spjaudalų, iszberimų, ypatingai dėl

Plaucziu ligu, Bronchitis,
Pneumonijos, Kosulio,
Kraujo sutekėjimo į plauczius, yra

SEVERO'S

Balsamas del Plaucziu

Tikriause ir geriause pagelba nu Dziovos ir visų plauczių ligų; geriause pagelba nu Grippu 25 ir 50c.

SEVERO'S

ST. GOTHARD'O ALIEUS

Priesz Skaudėjimus,
Priesz Neuralgija,
Ptiesz Reumatizma,
Priesz Nugarakaulio skaudėjimą. **PREKE 50c.**

W. F. SEVERA.

CEDAR RAPIDS, IOWA.
Reikalunkite SEVERO'S Kalendoriu del 1900 m.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevski, 111 Main str. Plymouth, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nu ugnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str Plymouth, Pa.

PUIKIŲ CZEVEERYKŲ

dėl merginų, vyrų ir moteriu. Taipgi didžiausiam iszsirinkime korsetų ir vasarinių jekiu visokio didumo ir skyriaus, prieszais paczta pas:

Darius Yeager & Co.

No 120 West Main str. PLYMOUTH, PA.

LINKSMAN NAME MUZIKA VISŲ YRA

Jz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. Home Music Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius. Bovija visą draugystę gražiausias valcuis, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visų populiariizskių dainų. Linksmas bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nu užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynūtėje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaaę \$3.00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai pasidūda. Atsiuskite už 2 ct. markę dėl katalogo ir tt.
STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

SZITA PUIKŲ LAIKRODELI
nusiusim kožnam dyka ant paziures. Yra tai puikiausias ir žtūs piningus. Lukztai yra isz gryno sid. brosu geriauseis viduria s, iszro Ant \$10 laikrodėl o ir Gvarantūtas ant 25 metu. Kasztūja tk \$2,75 per C.O.D. o aoredami ir taja spilkute, tai kasztūja tikrai 50c. extr. DYKAI usiu puikę spilkute jeigu piningus prisiuskite isz kalno, o mes užkam kasztus už expressą.

Tikras Gold Filled Laikrodėlis ne pleitytas nes lukztai yra isz gryno aukso geras lėl visų. Turintis geriausias Amer. an Movements Gvarantūtas ant 25 metų. Iszrodo laikrodėlis kaip už \$50. Atsusk \$6,40 o laikrodėlis tavo, o prlek tam dūsim DYKAI puikę spilkute dėl tų ka prisiusk piningus isz kalno, o tada mes užmokam ir už expressą. Szitas laikrodėlis yra puigiai iszmargintas.

GERAS DEL KARALIAUS
Laikrodėlis kuris gali but nesziotas per visas ypatas, nikelinis su gerais vidureis ir nepajūsta Gvarantūtas ant 5 metų. Prisiusim per .O.D. už \$1,25, jeigu nepatiktu tai gali atsiust ant mūsų kaszto laikrodėli atgalios. **DYKAI** prisiusk puikų lenciugėli, jeigu prisiusi piningus su užpraszymu. Szitas laikrodėlis yra pigiausias, puikiausias ir drucziausias už teip pigę prekę. Neuzmirszkite, jeigu nepatiks, — neimkite.

\$2.98
Puikus 14 karato dubeltavai paauksūtas, ukio American Movements Gvarantūtas ant 20 metų. Prisiusim C.O.D. o jeigu patiks nzmokėk \$3,95 agentui, arba prisiusk gromatoje \$3,95, o prisiusim laikrodėli ir DYKAI puikų lenciugėli, mes užmokam tada visus kasztus prisiuntimo. Raszant reik padēt sr vyrizską ar moterizską laikrodėli reikalauji; atidengtą ar uždegtą.

Neuzmirszkite! Visi mūsų laikrodėliai yra sinziami per C.O.D. su peržiūrojimo pavelijimu, jeigu nepatiks tai ant mūsų kaszto sugražis. Nėkasztūs jums nieko peržiūrēt dalktų. Mes imam viską ant saves.

Jeigu siuncziat piningus ROYAL BARGAIN HOUSE 52 Dearborn Street CHICAGO ILL. ekspre o tai piningai pirma turi buti prisiusti, o mes prisiusim daigtus užregistravotus. Raszky kad mes tan prisiustame mūsų katalogą su 200 illustracijų. PIRŠ SZIADIEN.